

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj IX.

V Ljubljani 19. listopada 1856.

List 12.

SRPSTVEN DOZDRAV

o veselim prihodu Njih Veličanstev

svitliga

CESARJA FRANČIŠKA JOŽEFA

in svitile

CESARICE ELIZABETE

Ljubljano.

Ravno v god Njih Veličanstva svitile Cesarice 19. listopada 1856.

V cerkve, s prijaznih se domcov ozrite,
Dobrotnika cerkve obišeta vas;
Zvonovi slovenski, pozdrav zadonite —
Njima, ki spremljuje tak lepi Ju glas!

Vi hribi, vesle zažgite kresove,
Ovencaj lepo se višava in plan;
Poslupja, ozaljšajte svoje verbove;
To god je slovesen, veselja je dan!

Vesolja dan res je, o Krajci vi verni!
Ker vere podpornik in verni Sin sam,
Franc Jožef, naš Cesar, v mogočnosti mirni
Stoji s Cesarico vred danes med vam!

„Vravnitelj cerkvenih zadev pretežavnih,
Precislan in hvaljen in slavljen povsod,
Premodri mirivce nasprotij derzavnih,
Pozdravljen! pozdravljen! pozdravljen nam bod!

Si velik, ko vzdiga se vojske razljanje,
Pravica in milost podaja roko;
Si velik ko venca Ti mir cesarvanje,
Prelepe so dela, ki z njea cveto.

Si velik v veri — sam Oče se svetli
V središču kerkanstva Te razvesele;
Slovenci mi torej za vero vsi vneti
S Cesarjem Očeta pozdravljamo Te!”

„In Ti Lizabeta, Carica preblaga,
Ki danes obhaja Tvoj slavnj se god,
Med nami v Ljubljani si dvakrat nam draga,
O ljubljena Mati, pozdravljena bod!

Slovenci, Slovenke v svetliša hitijo,
Obdajajo za Te Gospodov altar;
Zvonovi in godba veselo donijo,
Opravlja za Te se nemadezni dar.

Opravlja za Te se, ino za Cesarja,
De srečna med srečnimi dolge bi bla;
Obyari, o Bog! Vaju vsacega viharja,
Pa živi! le živi! oh živi Oba!”

Petje v naših ljudskih solah.

(Poleg pomenkov ob učeniskim shodu na Verhniku spisal P. Hieinger).

(Dalje.)

Slovenski narod pa še vedno rad prepeva.

Za to stran ni potreba daljnega skazovanja in razlaganja; saj je sedanjí narod sam živa priča, ker prepeva v cerkvi in doma, na žitnim polji in v vinski gorici, pri hišnim delu in na paši pri pohlevni živinici. Za to stran pričajo tudi mnogotere zbirke novih svetih pesem, kakor „Svete pesmi, ki sta jih nabrala g. Potočnik in g. Volčič“, „pesmi za nedelje“, „za praznike celiga leta“, „od farnih pomočnikov“, ki jih je na svetlo dal g. Dolinar; mnogo svetih pesem je skupaj nanosila „Zgodnja Danica“, druge se nahajajo v „Drobtinicah“, v molitvinah bukvicah „Iskrice“, iz katerih vsih je g. Cvek napravil dve zbirki; nar. novejši tako delo so g. Praprotnikove „Pesmi cerkvene in druge“. Tudi drugačnih pobožnih ali nedolžnih pesem je poslednji čas veliko znošil na dan; take se nahajajo v „Drobtinicah“ v „Ahacelnovi, Praprotnikovi in Cvekovi zbirki“; marsiktere take so prinesle tudi „Novice“ in „Vedež“. Se vé, de tukaj ni govorjenje od tistih pesem, ktere zadevajo višji pesništvo, ker ta sestavek bolj to obsega, kar tiče ves narod. Razumé se tudi, de tukaj ne more biti govorjenje od tistih pesem, katerih obsežek je pravimu kersanskemu duhu in obnašanju nasprot slehernimu, in še zlasti priprostim ljudstvu v spotiklje, in pri neprevidni mladosti v pohujšanje; po takih pesmih se lastnija slovenskiga naroda ne more in ne sme soditi, ker vse tako so le izveržki ali od drugod vsiljene napake.

Koliko dalje pa naj petje sega v ljudski šoli? Posebna naloga ljudske šole je pri petji leti, cerkveno petje povzdigniti na boljši in višji stopnjo. Dostoj po večjim delu slovenske zemlje pojejo v cerkvi le odločeni peveci, kteri so v mnogih krajih sicer bolj izurjeni, zopet pa v dosti krajih potrebujejo obilniši uka in vaje, de bo njih petje muzikalnim postavam bolj zadostovalo, in tudi boljše zložene in zmerjene pesmi obsegalo. Vender po več straneh je že tudi občinsko petje vsiga v cerkvi zbraniga ljudstva navadno, tako sem ter tje po Koroškem in Štajarskem, zlasti po Goriskem, v poslednjim času tudi po Terzaškem; in sploh se vzdigvajo glasovi umnih mož, de bi se povsod, kar nar. bolj mogoče, tako občno petje vsiga ljudstva v navado pripravilo. Za to stran sicer že kdaj ni bila povsod enaka navada; v enih krajih se je vse ljudstvo petja vdeleževalo, v drugih so bili le posebni peveci odbrani; sploh pa je vender ljudstvo večji delež imelo pri petji, ker je bil cerkveni jezik vsem bolj umeven. Drugač je bilo pozneje, ko so pristopili neomikani narodi v Božjo cerkev, kterim je bil stari cerkveni jezik neznan; cerkev je ostala pri svojim jeziku, in petje pri Božji službi je bilo tudi le posebnim pevcem prihranjeno. Ko so se novejši jeziki časoma bolj omikali, so se jele tudi svete pesmi v tistih prepevati; in časoma so take ljudske pesmi tudi v cerkvi prostor našle, na pr. pred pridigo, ali pri popoldanji Božji službi; v poslednje so se jele tudi mašne pesmi v ljudskim jeziku prepevati, odslej pa se je zopet vse ljudstvo zamoglo v cerkvi glasiti. Sedanjí čas je po mnogih nemških deželah ljudsko petje v cerkvi navadno, v drugih so le še posebej odbrani pevski kori; po avstrijskih nemških krajih se v cerkvi večidel razlega občno ljudsko petje, in primerno bi bilo tedaj tudi pri nas tako petje v navado spraviti. Vender, ali naj v cerkvi pojejo le odbrani peveci, ali naj poje vse ljudstvo, ravno šola je v stanu boljši pevec na vsako stran zrediti; zlasti zamore le šola pravo občno petje na kvisko spraviti.

Pa ljudska šola ima pri petji še drugo nalogo; tudi petje za dom je treba, de bolj povzdigne in poravna. Ako ima petje pobožne čutila naznanovati in buditi, je v ta namen treba dobro zloženih in umerjenih pesem, priserčnih in spodbudljivih napevov, in primerjeniga popevanja; šola za-

more pokazati in dati boljši tvorino, boljši pesmi in napeve, pa zamore mladi narod izučiti in izvaditi tudi primerjeniga spodbudniga popevanja. Veljá še drugo. Naš narod je poseben prijatelj petja, pojejo se dostikrat ne le svete pesmi, ampak rado tudi le zgoli v razveseljevanje, v kratek čas; v ta namen je pa med ljudstvom mnogo mnogo pesem znanih, ktere namesti pošteniga razveseljevanja služijo le samopašnosti ali razujzdanosti, in namesti nedolžniga kratkočasovanja rade rodijo dolgo terpeče slabe navade in neminljive pohujšanja. Kdo je pač bolj v stanu, mladimu narodu poštenih in nedolžnih pesem pripraviti, de ne bo segal po napačnih in pohujšljivih, kdo drugi bolj razun ljudske šole? Pa tudi šola sama zase ima svoj dobiček od petja; med resne drugačne šolske uke nanasa petje nekaj spremembe, nekaj oddihljeja; otrokam petje dela šolo sploh bolj ljubo in prijetno, in kaka nova lepa pesem se celo zamore porabiti v povračilo za njih paznost in pridnost.

Lahko se razumé, de pri vsim takim petji šola nima ne namena ne naloge, izuriti ravno izverstnih umetniških pevcov; zadosti je, de se naravno petje bolj obudi, na pravo pot oberne in po nekakošni meri povzdigne. Ni tedaj ravno potrebno, otrok vaditi na vse muzikalne znamenja, na prebiranje in zadevanje muzikalnih glasek; to bodo otroci dosegli, ako znajo glasove zadosti tanko ali debelo zadevati, se primerjeniga takta deržati, in s pristojnim občutkom popevati. V ta konec vsakteri učenik vé razun lastniga glasu še kako muzikalno orodje rabiti, zlasti klavir ali gosli; v ljudski šoli bi vender gosli utegnile nar. bolj pripravne biti, ker pri njih učenik bolj prosto roko in oko ima, lahko tedaj na otroke pazi, in ker je glas gosel človeškemu pevskemu nar. bližje podoben. Kjer pa se nahajajo bolj dobre gerla in prave glave, zlasti ondi, kjer so večji ljudske ali glavne šole, ondi se vender primerno kaže, petje tudi bolj po umetniško učiti in vaditi. (D. sl.)

Potrebnost posebnih dekliških sol.

(Konec.)

Kar pa tiče pravno in spodobno obnašanje otrok, gotovo vsakteri resnični otroški prijatelj spoznava, de zlasti pri večjih otrocih je veliko nevarnosti pohujšanja, kjer je oboji spol v šoli namesan, pa tudi v naj prvi mladosti ni brez nevarnosti. Res de so v vsaki pravi šoli sediša dečkov in deklic razločene, res de dober učenik tudi pred šolsko uro čuje nad otroci in skerbno odvrtače vse, kar bi utegnile biti v kak spotiklje; vender kjer se hoče pohujšanje vriniti, so kužljivi pogledi ali migljeji, kratke škodljive besede zadosti, in učeniku tudi ni mogoče, otrok vsako troho časa in vsako stopinjo pota na tanko pasti. Marsiktere pogubljive zaveze imajo začetek zlasti v višjih šolskih razredih ali v nedeljski šoli. Verh tega se je pri večjih otrocih že spol bolj razkrojil, se razločka že bolj zavedajo, in nevarno nasprotno nagnjenje se zmira bolj razodeva. Pred kratkim časom je Dunajski cerkveni časnik prinesel silno pohujšljiv prigodek iz neke protestanske nedeljske šole v renski Bavarii, ter je opomnil, de take žalostne prigodbe so znamenja malopridniga sadu krivoverstva. To je po eni strani resnično; v katoliških solah luč prave resnice in moč nebeške gnade otroke bolje varuje, Kristus sam in njegovi angelčki obračajo nanje prezvesto skerb; vender tudi polni Kristusoviga duha imajo otroci Adamovo meso in Evinu kri — in nevarnost zanje nikdar popolnoma ne neha. In desiravno nevarnost od té strani ni povsod enako velika, vender deklice med dečki rade zgubijo več ali manj svoje lastnije, ktera se jim tako lepo primerja, namreč tihoto, mirnost, pohlevnost, sramožljivost, in prihajajo preglasne, prederzne, samopašne, prepirljive, na boj in razpor nagnjene.

Nuj vpraša kdo modre može duhovniga ali posvetniga stanu, zlasti take, kteri so obiskovali kake večji mestno ali terško šolo v svoji mladosti, in mu bodo vedili povedati,

kaj napačniga de so vidili ali slišali nad svojimi tovarši in tovaršicami, in kakošne zaveze med njimi de so jim še od ondod v spominu, ali kako de se je deklicam ondi zgubovala pohlevna in sramožljiva lastnija. Pomniti pa je treba, de je pohujšanje med mladostjo sedanjí čas pred ko ne večji kakor pa nekdanjé leta.

Zavoljo teh vzrokov bo tedaj prav in bobro, de se po mogočnosti saj po večjih mestnih krajih napravijo posebne dekliške šole. Res, de bo to nanašalo nove stroške, sej bo pa tudi rodilo dober sad, pomočki se utegnejo sčasoma skupaj spraviti, ako si duhovni pastirji in srenjski može po svoje prizadevajo. Ko bo potreba dekliških šol bolj spoznana, se zamorejo tudi popred kakí posebni dobrotniki dobiti; naj kdo le pomni, kako bogate naprave so se kdaj nabrale za bolnišnice po naših boljših mestih, kakor razum Ljubljane v Loki, v Kranji, v Kamniku, v Novim mestu, v Kerškem, v Metliki, v Komendi, in bi se za tako očitno in veliko korist, kakor je prava zreja mladih deklic, pred ali potlej ne dobilo dobrotnikov? Za učence, bi kdo rekel, pa bo terdo hodilo? Morebiti ne tako terdo, so vender v vsakim večjim kraju ktere pobožne in v šolskih rečeh nekaj izurjene ženske; naj bi tiste vedile, koliko zaslužnja si pri reji nedolžnih ali nepopačenih deklic zamorejo pridobiti, naj bi pomnile, ko so si samski stan izvolile, de zamorejo otrokam po duhu matere biti brez zgube deviškiga venca, in — učenice za večji potrebo bo kmalo mogoče dobiti brez nar večjih stroškov. Morebiti bo pa še lažje kakošnih redovnih sester dobiti za šolsko službo; taciš šolskih sester je pobožni spovednik stare cesarice, Job po imenu, vstavil za Bavarsko; v Gradcu je prejšnji škof Roman sestre tretjiga reda sv. Frančiška zbral v ta namen; na Tirolskim, kakor je bilo že pred povedano, imajo po mnogih krajih podružnice usmiljenih sester, ktere brez posebnih stroškov opravljajo šolo in bolnike; v renski Prusii so razum učence, ki so v semeniških izurjene, tudi šolske sestre. Ni potreba dostavljati, koliko se za zrejo ženske mladosti godi po drugih nunskih redovih; ker namen je tukaj le lažji naprave pokazati. Vodila šolskih sester in pa usmiljenje namreč niso tako natančne, kakor drugih nunskih redov; take sestre so tudi v manjšim številu, po dve ali tri lahko skupaj, kar je za manjši kraje toliko bolj pripravno, in ne potrebuje se bogatih vstanovil.

Kjer so le manjši šole in na kmetih, ondi otrok po spolu ločiti ni tako lahko mogoče, desiravno bi bilo močno želeti, ker bi stroški ne znašali, in morebiti ni vselej toliko nevarnosti pohujšanja. Manjši otroci so sploh bolj nedolžni ali manj popačeni, in torej se pri njih ni bati toliko spotikljeja, kakor pri bolj odraslih, verh tega je (zavoljo potrebe toliko bolj) upati, de jim bodo angeli na strani stali, ter jih varovali, ako se že ločitev ne da doseči. Na kmetih so otroci bolj terdi in neobčutljivi, tudi so se med seboj vse bolj vajeni, ker je na paši, pri delu in drugod spol bolj namešan; ravno to morebiti stori, de je tudi serce za mnogotere občutke manj dovzetno, ko so nasprot občutki po mestih sploh bolj olikani in obujeni, in toraj tudi bolj nevarni in popred grehu odperti. S tem pa noče biti rečeno, de otroci na kmetih nikakor niso v nevarnosti, ako so po spolu bolj namešani; previden duhoven pastir že vé, koliko pohujšanja je med otroci na deželi, zlasti na paši, ali med kakimi odraslenimi razuzdanci, in torej bo tudi po mogočnosti čul nad njimi, če se ločitev ne more dognati, kar se zlasti v manjših šolah težje doseže. Drugač je pa v nedeljski šoli; ondi so otroci že toliko večji, de se lažje kaj pohujšanja obudi med njimi, kakor je bilo že zgorej omenjeno; toraj naj se tudi v drugih urah podučujejo dečki, v drugih deklice, eni zjutraj, eni popoldne, ali eni pri enim, drugi pri drugim učniku, kakor je že po več krajih navada. Knaka naj velja tudi od keršanskiga nauka za bolj odraslene otroke po večjih soseskah, kjer se ta nauk lahko razdeli med dva duhovna pastirja; tudi to ne bo nič noviga, ker je v dosti krajih že davno tako vpeljano. Se vé, de same vnanje naprave ne bodo

nikdar zadostovale, de je vedno treba človekoviga djanja in prizadevanja in čuvanja, nar bolj pa Božje pomoči in brambe. Naj bi bile te lesede kakor so pisane, s tem namenam tudi sprejete, namreč v dušni in telesni blagor otroške mladosti.

Hiringer.

M i s i j o n.

Iz Lipnice na Štajarskim. (Konec.) Še prejden je bil misijon v Lipnici dokončan, nas je prosil dekan iz Straden-a, 6 ur od tod oddaljene duhovnje z 10 taveznt dušami, de naj bi mu prišli pomagat spovedovat. Grem tedaj še z enim tovaršem 2. vel. travna tam tje, kjer je misijon pod vodstvom peterih ligvorjanov 15 dni terpel. Po dokončanem misijonu v Straden-u smo se precej podali v Gnas, ki ima 8 taveznt duš, in tukaj je bilo napravljeno 8 dnevske obnavljanje, ker misijon je bil tukaj že lansko leto. Iz Gnasa so šli misijonarji v Weitz pri Gradcu, ki šteje kakih 8 taveznt duš in tudi tukaj je bilo 8 dnevske obnavljanje; jest in moj tovarš pa sva šla domú, de bi se od truda 31 dnevskega misijonarjenja opočila. Ker pri jezuitovskim misijonu med pridigami nismo spovedovali, pri ligvorjanskim pa tudi med pridigami, so spovedniki pri poslednjih misijonih veliko več terpeli kot pri poprejšnjih. Ob štirih smo vstajali, ob osmih zvečer se je delo dokončevalo, po kosilu smo imeli do polí treh prostó, s tem neprenehljivim težavnim delam sin si bil bolečine v glavi nakopal, ki me se zdaj niso čisto zapustile, in se pri kakim novim natezanji glave zopet obnovljujejo; tudi misijonarji so tožili zavolj utruđenja. Težko delo imajo ti ubogi delavci v vinogradu Gospodovim, in ne čudim se, ako jim ljudje, pa tudi duhovni spoštovanja skazujejo, kakošne se sicer le škofam dajejo, jim delajo častite oboke, jim hodi duhovšina v ornatu (cerkveni obleki) naproti, jih v procesiji v cerkev peljejo, se velike vrata duhovskih bis v venci, evclienami, napisi itd. oplešujejo. Ko smo bili v Gnasu poslednji dan pri večerji, so nam nepredvidoma muziko napravili, n. ozvea kakih 60 devic se je v veži vstopila in lepe pobožne pesmi pela, potem je bil obhod z baklami in razsvetljava, in ko so deklice že prav dolga v predvoru pele, so šle se k misijonskemu križu in so tam z novo gorečnostjo molile in pele. Ljudje radi molijo pred misijonskim križem, kjer se odpustki dobivajo.

Ligvorjani so imeli tudi po 3 pridige na dan, ob 7. zjutraj, o polí 3. popoldne, keršanski nauk ali poduk za stanove posebej, potem roženkrane, in okoli 4. večerno pridigo, potlej litanije. Podučevanje za različne stanove je v tem razločno, de med takim naukam pri jezuitih sme vsak pričujoč biti, pri ligvorjanskih pa le samo tisti stan, za kteriga se ravno uči, in se le po dokončanem nauku pride za devni stan k spovedi. Jezuiti imajo tukaj veliko težji nalogo kakor ligvorjani, — ali Klinkovström je to nalogo mojstersko spolnil. Ravno tako sim spazil razloček pri obhajilu odraslih, pri jezuitih gre vsak k spovedi in k sv. obhajilu, kadar hoče (samo otroci do 15. leta imajo skupno obhajilo), ligvorjani imajo obhajilo za vsak stan posebej, in tako se zgodi, de tisti, ki precej v začetku spoved opravijo, morajo precej dolgo na sveto Obhajilo čakati. Obhajilni dan gre odločeni stan s procesijo v cerkev, kjer je pripravljane k sv. Obhajilu, potem velika sv. maša in po maši obhajanje, in med tem se pejo primérne pesmi in se zvoní z vsimi zvonomi. Častitljiv pogled je, viditi kak poldrug taveznt ali še več ljudi v cerkvi zbranih, kterim se neprenehama sv. Rešnje telo deli. Sploh so ligvorjanski misijoni slovesnisi mem jezuitskih, in imajo več zunanjih seg ali obredov, tako n. pr. so imeli v Straden-u procesijo s sv. Rešnjim telesom prav tako, kakor v god sv. Rešnjiga telesa, v Lipnici tega ni bilo.

Kakošen sad pa so misijoni obrodili? me boš morebiti vprašal. Kakošen sad de bodo v prihodnje obrodili, je le Bogu sami-

mu znano, in ne mara, da bodo marsikteri, ki so zdaj nar boljše sklepe delali, spet v greh padli; nasproti pa se sme tudi upati, da jih bo saj nekaj poklicu zvestih ostalo, ki jih je k pokori naklonil. Za zdaj sim prepričan, da misijoni veliko dobrega delajo. Slisal sim, da se je škoda povračevala, stare sovraštva odpravljale, ljudi je bilo viditi k Božji mizi se približati, ki po več let niso bili pri spovedi; taki ki po več let niso k maši hodili, so sklep storili, to dolžnost dalje zvesto dopolnovati; sploh se je vidilo pri ljudeh, da za resnico želé seree očistiti in se z Bogom spraviti, in poterdim, kar je Straden-ski g. dekan rekel: „Misijon je čas, v katerim gnade kar lijejo z nebés“. Misijonarji so nekatere prečudne zglede od tega pripovedovali. Pred nekaterimi leti so imeli ligvorjani misijon na Pemskim. Ondotni fajmošter jim je pravil od nekiga silno sprideniga in nesramniga človeka, ki je veliko veliko oseb pogreznil, in je bil zraven tega takó divji, da si ni noben človek upal, ga svariti. Nisim boljšiga vedil, pravi misijonar, razun ga v družbo molitev priporočiti, kadar se zvečer za spreobrnjenje grešnikov zvonil. Pomagalo je; kmal potem on pride k misijonarju, ga na poti preponižno prosi za spoved, in ko se to ni moglo ravno takrat zgoditi, je spet prišel in zaterdoval, da brez spovedi mu ni moč delj prebiti; ko je pa spoved opravil, se ni bal, k unim osebam iti, ki jih je bil zapeljal, in jih ponižno in skesano za prizanesenje, ter odpusnanje prositi. O. Wagner je pravil tudi naslednje v neki pridigi: V nekim kraju pridete k jezuitskemu misijonarju deklici in tožite, da njun oče noče nič od spovedi slišati, in da misijon hudo zaničuje in preklinja. Misijonar jima svetova, da naj pred altajem Marije Device molite za očeta, dokler ne pride. Ljuba otročica ta svet po čerki spolnita in molita pred altajem, ali očeta ni; molite in le se molite, dokler ne zaspate. Ker otrok dolgo ni, očeta le začne skrbeti in pride tudi v cerkev, jih iskat, ji najde in prav hudo ozmerja, zakaj de tako dolgo poostanete: „Oče nikar ne bodite hudi, za vas své molili, da bi tudi vi prišli na misijon in k spovedi“. Te besede so omečile seree stariga terdovratniga gresnika in od tistihmal se je jel boljšati.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane, 18. listopada. Včeraj, t. j., 17. ob 7. zjutraj sta Njih veličanstvi svitli cesar in cesarica Dunaj zapustila in zvečer ob 9. je pokanje kanón in zvonjenje po vsih cerkvah Njun prihod v Ljubljano naznanovalo. Deželni poglavar in deželni namestovavei so Nju veličanstvi na meji dežele pri Triboljah pred tamkej napravljenimi častnimi vrati sprejeli. Pri cesti so Njuni veličanstvi po vsih krajih in postajah pričakali zadevni duhovski in deželski predniki s solsko mladostjo in z ljudstvom vred; od deleč so Ju prižgani kresovi prijazno pozdravljali. S kolodvora ste se Njuni veličanstvi, spremljani po veljakihs vsih stanov, peljali naravnost v deželno poslopje skoz nestevilne množice, ki so Ju skoz in skoz z veseljem in živim klicanjem pozdravljali. Vsa cesta od kolodvora do poglavarjeviga dvora je bila prelepo ozaljšana in razsvitljena. Ondi pridši so deželsko in vojaško castništvo in visoko duhovstvo pred se sprejeli, množice pa so na okrog z veseljem klicanjem svoje veselje razodevale. Z obilno bakljado latinskihs učencev, s petjem in godbo je bila slovesnost tega večera dokončana.

Iz Kamnika se nam piše kakor dostavek k spisu „od posebnih dekliških sol“, da ondota dekliška šola od poldružiga leta semkaj prav veselo napreduje, ker so se je zedinjene moči z vso gorečnostjo poprijele; da se otroci ne vadijo le v branji, pisanji, številbah, ampak tudi v pletenji (strikanji), šivanji, petji, v lepim pobožnim življenji; da otroci to sami sprevidijo in spoznajo, in jih ni treba v solo še siliti, ker sami silijo, prosijo, jokajo, ako v solo ne

morejo ali ne smejo. Obé sobi ste tako napolnjeni nauka željnih dekličev, da so klopi kar natlačene. Naj bi kdo med letam ali saj k očitni skušnji v šolo prišel, bi vidil in se čudil, koliko lepiga de drobni perstiki zamorejo napraviti. — Tudi se ondi napravlja med mladostjo bratovšina „usmiljeniga Ježuška“ ali „svetiga detinstva“.

Razgled po keršanskim svetu.

V Kološi je v kat. cerkev prestopil unitarski duhoven Alb. Székely, sin ondotniga krivoverskiga škofa. — 3. t. m. je v Bolonjo prišel novi nadškof in kardinal Viale Prelà. — Na Švedskim, pravijo, da vzmaga je ločina, podobna angleškim Puzejevcam, ki so namreč krivoverci, pa se vender zmiram bolj in bolj k katoličanstvu nagibajo in zmed kterih jih veliko (na Angleškim) v katoliško cerkev prestopa. K ti strani se štejejo neki na Švedskim bogoslovski učenci na vseučilišu in časnik „Svenska Kyrk tidning“ je njih središnik ali organ. Razširja se med njimi prepričanje, da sv. pismo ni ne edin, ne popoln vir keršanske vere, temuč tudi besedno izročilo, kakor uči sv. katoliška cerkev. —

Drobtine.

Rajniki misijonar Pireher iz svojiga popotvanja med drugim tole pripoveduje: 18. m. travna ob 9. sedim v sobi in berem. Kar skoči brez sape mornarsk služabnik noter, popade pušo in zbeži. Drugi mornarji mnogotero oboroženi, mu nasledvajo. Mislim si, to velja kakimu slonu in dalje berem. Zaslišim pa otroke na ladii jokati, in le vprašam, kaj de je? Ali, broderski lovec, je preboden, je bil odgovor. Kmaló merliča proti nam prinesejo; sulica ga je bila kar naravnost usmrtila, ki mu je skoz pleče v seree šla. Kako je bilo to? Ker ni bilo vetra, so mogli brodarji ladijo vleči. Tudi Ali je bil šel na suho; zagledal je bil serno, je zanjó tekel in jo vstrelil. Prideta pa dva zamureca. Eden zmed nju popade ubito žival, kar pa našimu lovcu ni bilo všeč; ali zamurec mu s sulico odgovori, ga z njo prebode in mu hoče še obleko in vse poropati. Neki služabnik na ladii, to viditi, hoče na pomoč teči; ali ko bi trenil sta se zgubila zamureca s serno. Žejni kervi hočejo vsi arabei bližnjo vas napasti in se kervavo zmaševati; se g. provikarjeve prepovedi in svaritve ne poslušajo. Tedaj naš ladiini poveljnik pred nje skoči, jih s šibo nazaj zapodi, zapové truplo vzeti in ga v ladijo prinesiti in vse pri miru pustiti. Le Bog sam vé, kaj bi se bilo zgodilo v vasi, kaj z nami, ako bi poveljnikova palica in zapoved ne bila pomagala. — Ali je imel nekaj dni pred odhodom iz Hartuma hud prepir s svojo materjo, ki ga je prišla tudi k g. provikarju tožit. G. provikar so mu ukazali, da naj se pred odhodom z materjo spravi, pa ni hotel. Razdražena kolne mati svojiga sina in reče: „Le pojdi gori na Belo reko, nikoli več te ne bo nazaj!“ — Prežalostno spolnjenje! (Tudi naša nova zamureca vesta to dogodbo in pravita, da je bil Ali jezen prepirljivec).

Mili darovi.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

A. N. — 1 gold. 6 kr. —

Duhorske zadere.

V Ljubljanski škofii: G. Jak. Rasputnik pride v Naklo; g. Ant. Lavter v Ternovo na Notranjim; g. Mih. Skubic, novoposvečenec, v Prem.

V goriški nadškofii: G. Val. Šbogar gre v Volče.